

Tarih ve GÜNCE

Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi
Journal of Atatürk and the History of Turkish Republic
Sayı: 7 (2020/Yaz), ss. 247-276.

Geliş Tarihi: 30 Nisan 2020

Kabul Tarihi: 20 Temmuz 2020

Araştırma Makalesi/Research Article

DÜNYA GÜZELLİK KRALİÇESİ KERİMAN HALİS HANIM'IN İZMİR ZİYARETİ VE BASINA YANSIMALARI

Murat KAYA*

Öz

Keriman Halis, 1932 yılında Belçika'da düzenlenen dünya güzellik yarışmasını kazanmıştır. Onun dünya güzeli seçilmesi, Batı'daki Türk kadını imgesinin değişmesine katkı sağlamıştır. Bir Türk kadınının dünya güzeli seçilmesi Türk toplumunda büyük bir heyecan uyandırmıştır. Toplumun her kesimi dünya güzelini yakından takip etmeye başlamıştır. İzmirli, dünya güzelini kendi şehirlerinde görmek için ona davetler göndermiştir. Bu davetlerin sonucunda 16-24 Kasım 1932 tarihleri arasında Keriman Halis Hanım İzmir'i ziyaret etmiştir. Ziyaret sırasında İzmirli, ona göstermiş olduğu ilgi oldukça fazladır. Bu ilginin bir sonucu olarak İzmirli kendi güzellerini seçmeye karar vermiş ve İzmir güzelinin seçilmesi için Anadolu gazetesi tarafından yarışma düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Keriman Halis, Dünya Güzellik Yarışması, İzmir, Türk Kadını

Keriman Halis' Visit to İzmir as a World Beauty Queen and Its Reflection on the Press

Abstract

Keriman Halis won the world beauty contest in Belgium in 1932. Her success in world beauty contributed to the chance of the image of Turkish women in the West. A Turkish woman's image as a global beauty created considerable enthusiasm within the Turkish culture. Each part of the society began to follow her closely. The people who lived in İzmir sent her invitations to see her glory in their city. As a consequence of these invitations, Keriman Halis visited İzmir from 16 to 24 November 1932. The

* Uzman, muratkaya1283@gmail.com. ORCID ID: 0000-0002-2976-849X.

interest of İzmir citizen was extremely high during her trip. Because of this curiosity, İzmir people decided to choose their beauty queen and, they arranged a competition to select the beauty of İzmir.

Keywords: Keriman Halis, World Beauty Contest, İzmir, Turkish Women.

Giriş

Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren Türk kadını büyük bir modernleşme mücadelesinin içinde yer almaya başlamıştır. Türk devrimi, Türk kadınının pek çok alanda prangalarından kurtulmasını ve özgürleşmesini sağlamıştır. Modern Türk kadını; iyi eğitim görmeyi, meslek hayatında aktif rol oynamayı, kulüplerde ve derneklere görevler almayı, son moda kıyafet ve makyajları takip etmeyi, dans edebilmeyi ve bunlar gibi çeşitli kimliklerle iç içe bir hayat sürmeyi ifade etmektedir¹. Bu büyük dönüşümün yaşandığı dönemde Türk kadını sadece siyasi ve kültürel açıdan değil güzellikleriyle de artık ön plana çıkıyordu. Türkiye Cumhuriyeti'nde kamuoyunun ilgisini çeken ilk güzellik yarışması 1929 yılında yapıldı ve Feriha Tevfik Hanım birinci oldu. Fakat 1929 dünya güzellik yarışmasının başvuru tarihleri geçtiği için Feriha Tevfik dünya güzellik yarışmasında Türkiye'yi temsil edemedi².

Bir yıl sonra Türkiye güzeli seçilen Mübeccel Namık Hanım, Türkiye'yi ilk defa uluslararası bir güzellik yarışmasında temsil etmiştir. Paris'te düzenlenen yarışmada her ne kadar derece elde edememiş olsa da, modern Türk kadınının Avrupa'da tanınmasına katkı sağlamıştır³. Fransız basınında Mübeccel Hanım özelinde Türk kadınının tamamen medenileştiğine dair yorumlar yapılmıştır⁴. 1931 yılında Türkiye güzeli olarak genç bir öğretmen Naşide Saffet seçilmiştir. Fakat Naşide Hanım'ın mesleği üzerinden

¹ Pınar Öztamur, "Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Güzellik Yarışmaları ve Feminen Kadın Kimliğinin Kuruluşu", *Toplumsal Tarih*, Sayı: 99 (Mart 2002), s. 46.

² Filiz Yıldız, "Türkiye'de İlk Güzellik Yarışmaları ve Basının Öncü Rolü: Genç Cumhuriyet'in Asri Güzelleri", *Etkileşim*, Sayı: 4 (Ekim 2019), s. 72.

³ Filiz Yıldız, *a.g.m.*, s. 73.

⁴ Pınar Öztamur, *a.g.m.*, s. 50.

kamuoyunda farklı tartışmalar yaşanmıştır. Naşide Hanım'ı eleştirenler "zifiri karanlık bir mazinin" geleneklerini savunmakla suçlanmışlardır⁵.

1932 yılında güzellik kraliçesi seçilen kişi Keriman Halis Hanım olmuştur⁶. Böylece Keriman Halis Hanım Türkiye'yi Belçika'da düzenlenen güzellik yarışmasında temsil etme hakkı elde etmiştir. Dünya güzellik yarışmasında elde ettiği birincilikle birlikte Türk toplumunda büyük bir coşku uyandırmıştır⁷. Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Paşa, bu büyük başarıdan kıvanç duymuş ve dünya güzellik kraliçesine özel bir tebrik mesajı iletmıştır⁸. Elde edilen bu büyük zafere, Türklerin güzelliğini bütün dünyaya göstermekten çok daha büyük anlamlar yüklenmiştir. Dünya güzelinin kıyafetinin Türk kumaşından yapılmasına; Türk üzümü, Türk inciri, Türk fıncığı yemesine vurgu yapılmıştır. Bundan dolayı Keriman Halis Hanım Türk mamullerini tanıtmaya gibi bir görev üstlenmiştir⁹.

Keriman Halis Hanım'ın Dünya Güzeli Olmasının İzmir Kamuoyundaki Yansımaları

Keriman Halis Hanım, dünya güzeli seçildikten sonra kamuoyu tarafından yakından takip edilmeye başlandı. Keriman Hanım, Yeni Asır gazetesi aracılığıyla "Kazandığım şeref benim değil, benim gibi binlercesini yetiştiren vatan kadınlarımızdır" sözleriyle İzmirliyle seslendi¹⁰. İzmirli Keriman Hanım'ı kendi şehirlerinde görmek istiyorlardı. Bunun için Dokuz Eylül kutlamalarının güzel bir fırsat olduğu düşünüldü. İzmirli, güzellik kraliçesinin kendi davetlerini kırmayacağına ve Dokuz Eylül kutlamalarına katılacağına dair bir beklenti içine girdi¹¹. Dokuz Eylül kutlamaları sadece İzmir'i değil Ege bölgesindeki pek çok şehri ilgilendiriyordu¹². Dolayısıyla güzellik kraliçesinin bu dönemde yapacağı ziyaret bütün Ege bölgesi halkına yönelik olacaktı. İzmir Belediyesi kraliçeyi İzmir'e davet etti. Keriman Hanım, belediyenin yaptığı nazik daveti kabul etme niyetinde olduğunu açıkladı¹³.

⁵ Pınar Öztamur, *a.g.m.*, s. 51.

⁶ *Cumhuriyet*, 3 Temmuz 1932, s. 5.

⁷ *Cumhuriyet*, 1 Ağustos 1932, s. 1.

⁸ Haluk Çağlar, *Atatürk'ün İstanbul'daki Faaliyetlerinin Türk Basınındaki Yansımaları (1 Temmuz 1927-10 Kasım 1938)*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2017, s. 260.

⁹ Pınar Öztamur, *a.g.m.*, s. 52.

¹⁰ *Yeni Asır*, 1 Eylül 1932, s. 1.

¹¹ *Anadolu*, 1 Eylül 1932, s. 1-2.

¹² Umut Uğur Dikçem, *İzmir'de 9 Eylül Kutlamaları*, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2012, s. 92.

¹³ *Hizmet*, 1 Eylül 1932, s. 3.

Fakat bu dönemde kraliçe kendisine gösterilen ilgiden oldukça yorulmuş ve İstanbul'da kendisini ziyaret etmeye gelenleri kabul etmemeye karar vermişti¹⁴. Dokuz Eylül kutlamalarının hemen öncesinde alınan kamuoyundan uzak durma kararına rağmen, İzmirli Dokuz Eylül kutlamalarında Keriman Hanım'ı kendi şehirlerinde görme umutlarını korudular¹⁵.

Anadolu gazetesi dünya güzelinin Dokuz Eylül kutlamalarının yapılacağı dönemde İzmir'de olacağını duyurdu¹⁶. Ancak Keriman Hanım hastalığını gerekçe göstererek Dokuz Eylül kutlamalarına katılmadı. Bu dönemde İzmir basını tarafından Keriman Hanım'ın özel hayatı yakından takip ediliyor ve kendisine birçok kişinin evlenme teklifi ettiği belirtiliyordu¹⁷. Kraliçe'ye gelen telgraf ve mektupların sayısı yüzlerle ifade ediliyordu. Keriman Hanım gelen bu tebrikleri teker teker yanıtlama imkânına sahip olmadığı için teşekkürlerini Anadolu Ajansı aracılığıyla iletmiştir¹⁸. İstanbul basınının kendisine gösterdiği yoğun ilgiye, gazete idarehanelerini birer birer gezerek teşekkür etmiştir¹⁹.

Anadolu gazetesinde Ni. Şe. [Nihat Şevki] imzasıyla yayımlanan bir yazıda kraliçenin İstanbul'da gazeteciler ordusundan saklanmasına değinilmektedir. Nihat Şevki'ye göre İstanbul basını dünya güzelinden bahsede bahsede onun "cıcığını" çıkarmıştır. Aşırı ilgiden bunalan Keriman Hanım çareyi bir akrabasının evine saklanmakta bulmuştur. İzmir'i ziyaret etmek Keriman Hanım için İstanbul'daki basın ilgisinden bir kaçış olacaktır. Yazar, iyimser bir yaklaşımla "belki de şimdi yoldadır bile" diyerek Dokuz Eylül kutlamalarında Keriman Hanım'ı görme umudu olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca İzmirlilerin, onu asla bunaltmayacağını, uzaktan bir kere kendisine bakıp uzaklaşacağını söylemiştir. Nihat Şevki yazısının sonunda İzmir'in kızlarının güzelliğine atıfta bulunarak İzmir'de Keriman Hanım'dan çok daha güzel kızlar olduğunu dile getirmiştir²⁰. Aynı yazar Dokuz Eylül kutlamalarının ardından Keriman Hanım'dan bahsettiği başka bir yazısında "Keriman Hanım'ın kat kat fevkinde güzellerimiz de vardır. Hatta onların yanında Keriman Hanım kraliçe değil, kraliçenin nedimesi bile olamaz" demiştir. Onun bu sözleri kullanmasında Keriman Hanım'ın Dokuz Eylül kutlamalarına katılmamasının

¹⁴ *Yeni Asır*, 4 Eylül 1932, s. 3.

¹⁵ *Anadolu*, 5 Eylül 1932, s. 2.

¹⁶ *Anadolu*, 6 Eylül 1932, s. 5.

¹⁷ *Anadolu*, 7 Eylül 1932, s. 2.

¹⁸ *Hizmet*, 8 Eylül 1932, s. 3; *Anadolu*, 8 Eylül 1932, s. 2.

¹⁹ *Anadolu*, 9 Eylül 1932, s. 2.

²⁰ Ni. Şe., "Dünya Güzeli Gaiplere Karışmış... Hayırdır İnşallah..." *Anadolu*, 7 Eylül 1932, s. 3.

etkili olduğu söylenebilir. “Gönül kimi severse güzel odur” sözünü okurlarına hatırlatarak, güzellik algısına farklı bir bakış açısıyla yaklaşmıştır²¹.

İpek Film, Keriman Hanım'ın İzmir ziyareti ile ilgili Elhamra sinemasına mektup yazarak kraliçenin iki balo için İzmir'e gelebileceğini, bu konuda Hilal-i Ahmer ve Himaye-i Etfal cemiyetleriyle anlaşmanın mümkün olup olmadığını sormuştur. Elhamra Sineması'nın idarecileri söz konusu cemiyetlere başvurmuş, fakat cemiyetler bu teklifi kabul etmemiştir²². Bu nedenle Keriman Hanım'ın Eylül ayında İzmir'i ziyaret etmesi mümkün olmamıştır. Dünya güzelinin İzmir'e geleceği söylentileri Ekim ayında bir kez daha gündeme gelmiştir. Keriman Hanım'ın Ekim ayı içinde babasıyla birlikte İzmir'e geleceği söylenmiştir. Ziyareti sırasında kendisinin onuruna balolar verileceği duyurulmuştur²³. Ancak kamuoyunda büyük ilgi uyandıran bu haberler de asılsız çıkmış ve kraliçenin İzmir ziyareti Kasım ayına sarkmıştır.

Dünya Güzeli Keriman Halis Hanım'ın İzmir Yolculuğu

İzmirlilerin Keriman Hanım'ı bekleyişi yaklaşık iki ay sürdü. Kasım ayının ortasına gelindiğinde dünya güzelinin Avrupa ve Amerika'ya düzenleyeceği gezi öncesinde İzmir'i ziyaret edeceği kamuoyuna duyuruldu²⁴. Keriman Hanım'ın babası Amerika ziyaretlerinin henüz kesinleşmediğini ve ziyaretlerinin İzmir'le sınırlı kalacağını söyledi²⁵. Kraliçenin ziyareti birkaç günle sınırlı olacak ve bu süre içerisinde onuruna balolar düzenlenecekti²⁶. Söz konusu balolarda hayır cemiyetlerinin menfaatleri göz önünde bulundurulacaktı²⁷. Keriman Hanım'ı karşılamak için İzmir'in seçkin ailelerine mensup kadınlar özel bir motorla kraliçenin geleceği vapura giderek İzmir kadınları adına “Hoş geldiniz” demek için hazırlıklar yaptı²⁸. İzmirli sporcular karşılama töreni için ayrıca hazırlandı²⁹. İstanbul basınında Keriman Halis Hanım'ın Naim Palas Otelinde kalacağı yazılmıştır³⁰. Fakat kraliçe İzmir'de bulunduğu dönemde İzmir Palas Otelinde konaklamıştır. Kraliçenin

²¹ Ni. Şe. “Güzellik Bahsi Günün En Mühim Mevzuu Oldu...”, *Anadolu*, 11 Eylül 1932, s. 3.

²² *Akşam*, 12 Eylül 1932, s. 1.

²³ *Anadolu*, 17 Birinci Teşrin 1932, s. 1.

²⁴ *Yeni Asır*, 13 Teşrin Sani 1932, s. 1

²⁵ *Akşam*, 14 Teşrin Sani 1932, s. 1.

²⁶ *Hizmet*, 13 Teşrin Sani 1932, s. 1.

²⁷ *Anadolu*, 13 İkinci Teşrin 1932, s. 2.

²⁸ *Yeni Asır*, 14 Teşrin Sani 1932, s. 1-2.

²⁹ *Yeni Asır*, 15 Teşrin Sani 1932, s. 1.

³⁰ *Vakit*, 16 Teşrinisani 1932, s. 1.

konaklayacağı İzmir Palas Otelinde de dekorasyona büyük önem verilmiş ve otelde bulunan salon baştanbaşa çiçeklerle donatılmıştı³¹. İzmir Palas, Birinci Kordon Caddesi üzerine bir köşe parselde yer alıyordu. Erken Cumhuriyet döneminin İzmir'deki en önemli otellerinden birisiydi. 1927 yılında açılan otel lüks kabul ediliyordu. Sıcak su banyosu, telefon, kalorifer gibi o dönemde pek yaygın olmayan olanakları vardı. Toplam 26 odası olan tesis iyi bir lokantaya sahipti. Cuma ve Pazar günleri burada dans etmek mümkündü³².

Keriman Hanım'a vapur yolculuğu sırasında babası Halis Bey eşlik etti. 15 Kasım 1932 tarihinde İstanbul'dan hareket eden vapurda Seyrisefain idaresi kraliçe ve yakınlarına dört kamara tahsis etmiştir³³. Yolculuk öncesinde Halis Bey Akşam gazetesine bir röportaj vermiştir. Röportajda İzmir ziyaretinin yaklaşık on gün süreceğini belirtmiştir. Kendilerinin Mısır, Arabistan, Suriye, Filistin, Avrupa ve Amerika'dan çok sayıda davet aldıklarını söylemiştir. Ayrıca "Sitroen" kumpanyasının kraliçenin Paris'te bindiği otomobili kendilerine hediye etmek istediğini, fakat otomobilin gelmesi ve gümrük giderlerinin 1500 lira tutacağı için hediyeyi kabul edip etmeme konusunda kararsız olduklarını dile getirmiştir. Keriman Hanım'la ilgili olarak ise yakın zamanda boğaz hastalığına yakalandığını, fakat iyileştiğini söylemiştir. Avrupa basınında çıkan yo-yo oynarken çekilen fotoğrafına da açıklık getirmiştir. O fotoğrafın orijinal olmadığını, yo-yo oynayan başka birisinin vücuduna kızının başının yapıştırıldığını belirtmiştir. Söz konusu gazetenin kızına bir kutu yo-yo verdiğini, kızının bu yo-yoları arkadaşlarına dağıttığını söylemiştir. Halis Bey, kızının evlenmesine dair kendisine yöneltilen soruya "Böyle bir şey aklımızdan bile geçmiyor... Kızım şimdi 18 yaşındadır. 23-24 yaşına kadar karşımıza milyarder de çıksa evlendirecek değiliz." yanıtını vermiştir³⁴.

Yolculuk öncesinde İstanbul basını Keriman Hanım'ı yakından takip etti. Keriman Hanım gazetecilere yapacağı seyahat ile ilgili "İzmir belediyesi ve dostlarım tarafından müteaddit defa davet edilmişim. Şimdi bu davetlere icabet etmiş olmak ve orada bir hafta kadar kalmak üzere İzmir'e gidiyorum. Bir hafta sonra tekrar İstanbul'a döneceğim. Sene başında veya biraz sonra Mısır'a gideceğiz. Mısır'dan da çok davet edildim. Amerika'ya gitmek için muhtelif teklifler var. Amerika seyahati takarrür etmiştir, fakat tarihi henüz belli değildir. İzmir'e ilk defa gidiyorum. Çok güzel olduğunu orada bulunan akrabalarımın

³¹ *Yeni Asır*, 14 Teşrin Sani 1932, s. 1-2.

³² Emel Kayın, *İzmir Oteller Tarihi*, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2000, s. 183-184.

³³ *Cumhuriyet*, 16 Teşrinisani 1932, s. 1; *Vakit*, 15 Teşrinisani 1932, s. 9.

³⁴ *Akşam*, 15 Teşrinisani 1932, s. 1-2.

aldığım mektuplardan öğreniyorum. Şimdiye kadar gezdiğim ve gördüğüm yerlerden en güzeli İstanbul'dur. İzmir'i de İstanbul gibi seveceğimi zannediyorum..." açıklamasını yaptı³⁵.

Keriman Hanım'ın İzmir'e ayak basacağı 16 Kasım günü, İzmirliiler oldukça heyecanlıydı. İzdihama engel olmak için zabıta gerekli tedbirleri almıştır³⁶. Nihat Şevki, dünya güzelini Dokuz Eylül kutlamalarında ağırlandıkları için üzüntüsünü dile getirmiştir. Ziyaretin ani gelişmesinin hazırlık yapmalarına engel olduğunu, fakat İzmir halkının bütün samimiyetiyle kraliçeyi selamlayıp seveceğini vurgulayarak "Güzel İzmir'e hoş geldin güzeller güzeli!" demiştir. Ayrıca İzmir'de kraliçeden daha güzel kızlar olduğunu, fakat o güzellerin kraliçeye hürmet edeceğini, kraliçenin de bu güzellere gülümsemesini eksik etmemesi gerektiğini belirtmiştir³⁷. Kemal Kamil Bey, kraliçenin dünya güzeli seçilmesinin dünyanın Türk kadını hakkındaki ön yargılarını yıktığını söylemiş ve kraliçeye "sefa geldiniz" demiştir³⁸. Hizmet gazetesi "Hoş geldin güzel Türk kıızı!" sözleriyle kraliçeye seslenmiştir³⁹.

Keriman Halis Hanım'ın İzmir'de İlk Günü

Keriman Halis Hanım, 16 Kasım sabahı İzmir vapuruyla İzmir'e geldi. Kendisini karşılamak üzere gazeteciler, sporcular ve kadınlardan oluşan bir grup vapura gitti. Karşılamaya gidecekler için İzmir Palas Otel'i'nin sahibi Ahmet Bey özel bir römork tutmuştu. Kraliçeyi taşıyan geminin menderekte içeriye doğru girmesiyle römorktakilerin heyecanı arttı. Kraliçenin güvertede görünmesiyle birlikte kadınlar ellerindeki mendillerini, erkekler ise şapkalarını sallayarak dünya güzelini selamladı. Dünya güzeli İzmirliilere tebessüm ederek ve mendil sallayarak karşılık verdi. Bu sırada İzmirliiler kendi aralarında "Keriman biraz zayıflamış", "Belki uykusuzdur", "Vapur da sallamış olabilir" şeklinde fısıldaşıyorlardı. Vapurdan merdiven indirilmesiyle birlikte karşılamak için orada bulunanlar İzmir vapuruna çıktılar⁴⁰.

İzmirliiler kraliçeyi çiçek buketiyle karşıladılar. Çiçek buketini İzmirliiler adına İzmir Palas Otel'i'nin sahibi Ahmet Bey takdim etti. Vapurun içinde

³⁵ *Vakit*, 16 Teşrinisani 1932, s. 9.

³⁶ *Anadolu*, 16 İkinci Teşrin, s. 1.

³⁷ Nihat Şevki, "Güzel İzmir'e Hoş Geldin Güzeller Güzeli...", *Anadolu*, 16 İkinci Teşrin 1932, s. 3.

³⁸ Kemal Kamil, "Açık Mektup", *Yeni Asır*, 16 Teşrinisani 1932, s. 2.

³⁹ *Hizmet*, 16 Teşrin Sani 1932, s. 1.

⁴⁰ *Anadolu*, 17 Teşrinisani 1932, s. 1.

kraliçeye ilgi oldukça fazlaydı. İzmirli kraliçeyle fotoğraf çekilebilmek için birbirleriyle yarışıyorlardı. Bu sırada Ahmet Bey'in oğlu Haluk dünya güzeline "hoş geldin" dedi. Onunla aynı yaşlarda olan dört yaşındaki başka bir çocuk "Hoş geldin dünya güzeli" diyerek Keriman Hanım'ın elini sıktı. Fakat çocuk bununla kalmadı annesine kraliçeye bir şey söylemek istediğini belirtti. Annesi de söyle oğlum, eğer gizliyse kulağına söyle yanıtını verdi. Bunun üzerine küçük çocuk kraliçeye "Ben seni yanağından öpmek istiyorum" dedi. Senai Kazmirci Bey'in oğlu olan Merih isimli bu çocuk alkışlar eşliğinde kraliçeyi öptü⁴¹. Yeni Asır gazetesi, Merih isimli çocuğun fotoğrafını "Türk güzelinin takdirkârlarını coşturan bir sahne. Dünkü günün küçük çapkını sevimli Merih" sözleriyle yayımladı⁴².

İzmir basını kraliçeye yoğun ilgi gösteriyordu. Anadolu gazetesi muhabiri, Keriman Hanım henüz daha vapurdan inip İzmir'e ayak basmadan kendisiyle röportaj yaptı. Muhabirin ilk sorusu "İzmir'e ilk defa mı geliyorsunuz?" oldu. Keriman Hanım bu soruya "evet" yanıtını verdi ve İzmir'in methini her zaman duyduğunu dile getirdi. Bunun ardından Anadolu muhabiri kraliçeyi aslında Dokuz Eylül kutlamalarında görmeyi umduklarını belirtti. Kraliçenin yanıtı annesi hasta olduğu için kutlamalara gelemeyi belirtti. Fakat muhabir kendilerine hasta olan kişinin Keriman Hanım'ın kendisi olduğunun söylendiğini hatırlattı. Bunun üzerine kraliçe kendisinin de hasta olduğunu fakat iyileştiğini belirtti⁴³. Dokuz Eylül törenleri meselesi Zeynel Besim'in kraliçe ile yaptığı sohbet de gündeme gelmiştir. Halis Bey kızı nezle olmasaydı Dokuz Eylül törenlerine mutlaka geleceklerini, ama hastalıktan dolayı bu törenlere katılamadıklarını belirtmiştir⁴⁴.

Vapurda düzenlenen karşılama töreninin ardından kraliçe römorköre alındı ve römorkör Pasaport'a doğru ilerlemeye başladı. Bu sırada kıyıda oldukça kalabalık bir insan topluluğu bulunuyordu. Kraliçenin römorkörden inip arabaya ulaşması oldukça güç oldu. Araba kalabalığının arasından yavaş yavaş ilerleyerek İzmir Palas Oteli'ne doğru ilerledi. Bu sırada otelin önünde de kalabalık toplanmıştı. Kraliçe otelin traçasına çıkarak kendisini görmeye gelenleri selamladı. Bunun ardından kraliçe istirahat etmek üzere odasına çekildi. İzmir'in soğuk havası onu biraz rahatsız etmişti⁴⁵. Yaklaşık bir saatlik

⁴¹ *Anadolu*, 17 İkinci Teşrin, s. 6; *Akşam*, 17 Teşrinisani 1932, s. 2.

⁴² *Yeni Asır*, 17 Teşrinisani 1932.

⁴³ *Anadolu*, 17 Teşrinisani 1932, s. 6.

⁴⁴ *Hizmet*, 17 Teşrinisani 1932, s. 1.

⁴⁵ Kemalettin Şükrü, "Dünya Güzeli İle Bir Saat", *Yeni Asır*, 17 Teşrinisani 1932, s. 4.

istirahatin ardından valiyi, belediye başkanını ve Cumhuriyet Halk Fırkası binasını ziyaret etti⁴⁶. Fırka binasını ziyareti sırasında CHF İzmir Reisi Hacim Muhittin Bey orada bulunmuyordu. Hacim Muhittin Bey daha sonra Keriman Hanım'a orada bulunamamış olmaktan dolayı üzüntüsünü dile getirmiştir⁴⁷.

İzmir'in eczacıları Keriman Hanım'a özel ilgi göstermiştir. Eczacı Kemal Kamil Bey, kraliçeye Bahar Çiçeği kolonyasını hediye etmiştir⁴⁸. Kraliçe kendisine verilen bu hediyeye karşılık imzalı bir fotoğrafını Kemal Kamil Bey'e hediye etmiştir⁴⁹. Kemal Kamil kendisine verilen bu hediyein ardından Keriman Hanım'a ironi yaparak küçük bir serzenişte bulunmuştur. Kraliçenin "K" harfini düzgün yazamadığını ve kendisindeki "yegane kusurun" bu olduğunu belirtmiştir⁵⁰. İzmir'in tanınmış eczacılarından Şifa eczanesi sahibi Ferit Bey de, kendi ürünlerinden bir takım hazırlayarak kraliçeye vermiştir. Kraliçe Kemal Kamil Bey'e olduğu gibi, Ferit Bey'e de imzalı fotoğrafını hediye etmiştir⁵¹. Ferit Bey kendisine hediye edilen fotoğrafı bir reklam ögesi olarak kullanmış ve kraliçenin kendisine verdiği fotoğrafın "kimsede eşi olmadığını" belirterek İzmirlileri bu fotoğrafı görmek için Şifa eczanesini ziyaret etmeye davet etmiştir⁵². Ferit Bey, Türk kadınına ithal kokulardan kurtarmak amacıyla kolonya üretimine önem veren bir isimdir. Kolonya üretimindeki amacının sadece "yaradılışı ve cinsiyeti gereği en büyük ve sadık tüketici olan kadına, özlediği değerde ürünler vermek" olduğunu dile getirmiştir⁵³.

Kraliçeyi İzmir Palas Oteli'nde gazeteciler takip etmeye devam etti. Bir gazeteci kraliçeye hangi tip erkeklerden hoşlandığını sordu. Kraliçe; "rica ederim, bu suali sormamış olun" yanıtını verdi. Gazeteci ısrarını sürdürdü ve "erkekler nasıl kadınlardan bahsediyorsa, kraliçem, siz de söyleyin ne olur?" dedi. Bu söze Halis Bey müdahale ederek kızının almış olduğu terbiyenin bu soruya cevap vermesine engel teşkil edeceğini belirtti. Kızının bu tarz dedikodu mevzularına karıştırılmamasını istedi. Bu sert sözlere rağmen gazeteci kraliçeye hangi meslek grubundaki erkekleri sevdiğini sordu. Halis Bey yine araya girerek erkek bahsinin olmayacağını, kızının henüz çok küçük olduğunu belirtti.

⁴⁶ *Anadolu*, 17 Teşrinisani 1932, s. 6; *Akşam*, 17 Teşrinisani 1932, s. 2; *Yeni Asır*, 17 Teşrinisani 1932, s. 1.

⁴⁷ *Yeni Asır*, 20 Teşrinisani 1932, s. 2.

⁴⁸ *Anadolu*, 17 İkinci Teşrin 1932, s. 3.

⁴⁹ *Hizmet*, 18 Teşrinisani 1932, s. 2.

⁵⁰ Kemal Kamil, "Keriman Halis Hanım!?", *Anadolu*, 23 Teşrinisani 1932, s. 4.

⁵¹ *Hizmet*, 18 Teşrinisani 1932, s. 4.

⁵² *Hizmet*, 23 Teşrinisani 1932, s. 6.

⁵³ Yaşar Aksoy, *Bir Kent Bir İnsan İzmir'in Son Yüzyılı ve S. Ferit Eczacıbaşı'nın Yaşamı ve Anıları*, Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Yayınları, İstanbul, 1986, s. 110.

Karşlarına milyarder çıksa bile kızının belli bir yaşa gelmeden evlenmesine müsaade etmeyeceğini söyledi⁵⁴. Halis Bey'in bu söylemine rağmen İzmir basınında Keriman Halis'in talipleri ile ilgili haberler eksik olmadı. Leylek mahlasını kullanan⁵⁵ Zeynel Besim (Sun) tarafından yazılan bir yazıda ironik bir dille kraliçeyle evlenmek isteyen çok sayıda İzmirli olduğu dile getirilmiştir⁵⁶. Akşam gazetesi otel sahibi Naim Bey'in oğlu Adnan Bey'le Keriman Hanım'ın nişanlanacağı söylentilerinin olduğunu fakat bunun doğru olmadığını belirtmiştir⁵⁷. Akşam gazetesi söz konusu haberde evlilik iddiasını her ne kadar doğru olmayan bir bilgi olarak vermiş olsa da, Anadolu gazetesi haberi yanlış yorumlayarak Akşam gazetesinin Keriman Hanım'ın evleneceğine dair yaptığı haberin doğru olmadığını belirtmiştir⁵⁸. Akşam gazetesi Anadolu gazetesinin bu tavrına "Gerek kraliçe, gerek pederi Halis beyefendi müsterih olsunlar, Akşam gazetesi, şayiayı doğru bulmamış, bilakis tekzip etmiştir. Binaenaleyh Anadolu'daki dünkü neşriyat şekli tamamıyla gayri varittir. Gazetem ve hakikat nam ve hesabına keyfiyeti tavzih ederim" sözleriyle tepki göstermiştir⁵⁹.

İzmirliilerin Keriman Halis ile ilgili ilk izlenimleri dikkat çekicidir. Nihat Şevki, kraliçenin İzmir'e ayak bastığı gün İzmirliilerin yapmış olduğu yorumları okurlarını aktarmıştır. Bir İzmirli "Vallah, azizim, güzel güzel amma, ben bir şey anlamadım. Herhalde onu dünya güzeli seçen heyet boş kafalılardan müteşekkil değildi. Fakat bende bir heyecan uyandırmadı. Bence güzel denilince biraz etli, butlu olmalıdır. Belki, Avrupalılarca güzel budur. Kim bilir..." yorumunu yapmıştır. Yaşlı bir kadın kraliçe için "Pek de ahım şahım değil ayol. Bunun neresini kraliçe yapmışlar." demiştir. Başka birisi ise "Yirmi kadın arasında onu görsem 'içlerinde en güzeli budur' diyeceğimi zannetmiyorum" demiştir⁶⁰. Bütün bu yorumlar İzmirliilerin bir kısmının Keriman Halis'i beledikleri kadar güzel bulmadıklarını göstermektedir.

Keriman Hanım kendisine sorulan "Mantonuz size çok yakışmış. Onu nereden aldınız?" sorusuna "Paris'ten" yanıtını vermiştir⁶¹. Kraliçenin mantosuyla ilgili yapmış olduğu bu açıklama bazı kişileri rahatsız etmiştir. Bu

⁵⁴ *Anadolu*, 17 Teşrinisani 1932, s. 6.

⁵⁵ Ö. Faruk Huyugüzel, *İzmir'de Edebiyat ve Fikir Hareketleri Üzerine Araştırmaları*, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2004, s. 118.

⁵⁶ Leylek, "Dünya Güzeli ve Namzetleri", *Hizmet*, 17 Teşrinisani 1932, s. 5.

⁵⁷ *Akşam*, 19 Teşrinisani 1932, s. 2.

⁵⁸ *Anadolu*, 21 İkinci Teşrin 1932, s. 3.

⁵⁹ *Hizmet*, 22 Teşrinisani 1932, s. 2.

⁶⁰ Nihat Şevki, "Bugünün Mühim Mevzuu Dünya Güzeli", *Anadolu*, 17 İkinci Teşrin 1932, s. 3.

⁶¹ Kemalettin Şükrü, "Dünya Güzeli İle Bir Saat", *Yeni Asır*, 17 Teşrinisani 1932, s. 4.

rahatsızlığı Kemal Talat açık bir dille ifade etmiştir. Ona göre Türk kızı yalan söyleyemezdi, gerçek ne ise onu dile getirirdi. Keriman Halis gerçeği dile getirerek mantosunu Paris'ten aldığını söylemiştir. Ancak Kemal Talat, yerli malının ön plana çıkarmanın daha doğru olduğunu düşünmektedir. Kraliçenin bundan sonraki söylemlerinde yerli malına vurgu yapması gerektiğini belirtmiştir. İpekiş tarafından Krem Keriman adıyla bir kumaş piyasaya sürülmüşken ve İzmirli krep Keriman'dan roplar yaparken; yabancı bir ülkeye ait bir ürüne vurgu yapılmasını yanlış bulmuştur⁶².

İzmir Palas'ta Güzellik Kraliçesi Onuruna Balo Düzenlenmesi

17 Kasım 1932 akşamı dünya güzelinin şerefine İzmir Palas Otelinde bir balo düzenlenmesi kararlaştırıldı. Balonun herhangi bir giriş ücreti olmayıp, İzmir'in bütün seçkin aileleri davet edilmiştir⁶³. Hizmet gazetesine balo için tam sayfa ilan verildi. Bu ilanda katılımcıların siyah elbise giymelerinin zorunlu olduğu hatırlatıldı⁶⁴. Ayrıca 18 Kasım ve 20 Kasım tarihlerinde saat 17'den itibaren kraliçe şerefine Tedansan verilmesi kararlaştırılmıştır⁶⁵.

17 Kasım akşamı düzenlenen baloya İzmirli büyük ilgi göstermiştir. Yaklaşık 500 kişi katılmış ve İzmir Palas salonları baştanbaşa dolmuştur. Balo günü öğleden önce telefonla kendilerine yer ayırtmak isteyen çok sayıda İzmirli, yer kalmadığı cevabıyla karşılaşmıştır. İzmirliğin eğlenceye doyduğu balo gecenin ilerleyen saatlerine kadar devam etmiştir. Baloda en fazla merak edilen konulardan birisi kraliçenin birisiyle dans edip etmeyeceğiydi. Keriman Hanım balo sırasında hiç kimseyle dans etmemiştir⁶⁶.

Keriman Hanım'ın İzmirli tarafından coşkuyla karşılanması İstanbul basınının da dikkatini çekti. Vakit gazetesi, İzmirliğin kraliçeyi coşkulu şekilde karşılamalarından memnun olduklarını dile getirmiş fakat bir serzenişte bulunmuştur. "...gönül ister ki İzmirliğin Türk güzelliği hakkında gösterdikleri bu hassasiyetin şimdiye kadar ilim ve fennin herhangi bir subesinde yüksek kabiliyet gösteren hiçbir Türk genci hakkında bezledilmemiş olduğunu da hatırlatmaktan kendimizi alamıyoruz." sözleriyle İzmirliğin

⁶² Kemal Talat, "Dünya Güzeli ve Yerli Mallarımız", *Anadolu*, 17 İkinci Teşrin 1932, s. 3.

⁶³ *Anadolu*, 17 İkinci Teşrin 1932, s. 3.

⁶⁴ *Hizmet*, 17 Teşrinisani 1932, s. 8.

⁶⁵ *Anadolu*, 18 İkinci Teşrin 1932, s. 3; *Yeni Asır*, 18 Teşrinisani 1932, s. 2.

⁶⁶ *Hizmet*, 18 Teşrinisani 1932, s. 2; *Yeni Asır*, 18 Teşrinisani 1932, s. 2.

kraliçeye verdikleri önem kadar, bilim adamlarına da önem vermesi gerektiği vurgulanmıştır⁶⁷.

Keriman Hanım'ın İzmir'e yapmış olduğu ziyaret, farklı dedikoduların ortaya çıkmasına neden oldu. Bu dedikodulara göre kraliçe İzmir'i maddi menfaat sağlamak için ziyaret etmiştir. Yeni Asır gazetesine verdiği röportajda kraliçe bu iddialara açık bir dille cevap vermiştir⁶⁸: "Maddi menfaat bize o kadar cazip görünse idi, ne kadar cezbedici teklifler karşısında ve muhitler içinde bulunduğumuzu düşünürseniz, bu saatte vatanımızın bu güzel parçasında bulunmazdım. Ben, tali yolunda Türk kadınının ırki güzelliğini temsil etmek şerefine mazhar oldum. Vazifem bu şerefim, şahsımdan ziyade ırkıma ait olduğunu düşünerek onu memleketim için elimden geldiği kadar iyi fikirlere, iyi görüşlere açık bulundurmaktır. Yarın, bu güzel vazifeyi, benden alacak olan diğer hemşirelerim elbette daha büyük kudret ve salahiyetle idare edeceklerdir. Şuna kaniim ki ırkımızın güzelliğini cihana tanıtmak yalnız bedii bir mesele değildir, aynı zamanda Türklük hakkında asırdan beri yerleşmiş yanlış fikirlerin tamamen ortadan kalkması için en iyi yollardan biridir."

Keriman Hanım İzmir'deki ikinci gününde önemli ziyaretler gerçekleştirmiştir. O sırada İzmir'de bulunan Erkan-ı Harbiye Reisi Mareşal Fevzi Paşa'yı ziyaret etmiştir. İzmir Palas Oteli'nden, Paşa'nın kaldığı Gazi konağına yürüyerek gitmiştir. Buradan ayrıldıktan sonra atlı tramvaya binerek hükümet binasına gitmiştir. Hayatında atlı tramvay görmeyen kraliçe, bu taşıma araçlarını oldukça garipsemiştir. Bölgede bulunan esnaftan alışveriş yaparken İzmirli kraliçeye kendisine büyük ilgi göstermiştir. Daha sonra ise oteline geriye dönmüştür. Otelde bulunduğu sırada Kız ve Erkek Liselerinden öğrenciler kendisini ziyarete geldi. Öğrencilerin ziyareti onu oldukça mutlu etmiştir. Altay Kulübü'nden Danyal Bey, kraliçeye Altay Spor Kulübü'ne fahri üyelik teklifinde bulundu. Keriman Halis Hanım bu teklifi kabul etmiştir⁶⁹. Kraliçe'ye yapılan bu teklif ilk değildi. İstanbul'da bulunduğu dönemde hem Fenerbahçe taraftarları hem de Galatasaray taraftarları kraliçeye fahri üyelik teklifinde bulunmuşlardır. Kraliçe her iki takım arasındaki rekabeti bildiği için bu teklifi kabul etmemiştir. Bundan dolayı Altay'ın fahri üyeliğini kabul etmesi büyük önem taşımaktadır. Altaylılar kraliçenin kendi kulüplerine fahri üye olmasını çay ziyafeti vererek

⁶⁷ İ. Akif, "Keriman Hanım ve İzmirli kraliçeler", *Vakit*, 17 Teşrinisani 1932, s. 1.

⁶⁸ Kemalettin Şükrü, "Dünya Güzeli İle Bir Saat", *Yeni Asır*, 17 Teşrinisani 1932, s. 4.

⁶⁹ *Anadolu*, 18 İnkiteşrin 1932, s. 1; *Yeni Asır*, 18 Teşrinisani 1932, s. 2; *Hizmet*, 18 Teşrinisani 1932, s. 1.

kutlamıştır⁷⁰. Kraliçeye Altay fahri azalığı vesikası Doktor Fikret Bey tarafından takdim edilmiştir. Altay Spor Kulübü'nün Kraliçe onuruna vereceği çay ziyaretine, Keriman Hanım yoğunluktan dolayı katılamamıştır. Bunun üzerine Doktor Fikret Bey, Keriman Hanım'ı İzmir Palas Oteli'nde ziyaret etmiştir. Kraliçe bu vesikaya karşılık büyük boy bir fotoğrafını imzalayarak Altay kulübüne hediye etmiştir. Fotoğrafın üzerine "Mensubiyetiyle iftihar duyduğum Altay'dan gördüğüm samimiyete bir şükran nişanesi ve hatıra olmak üzere" yazısını yazmıştır⁷¹.

İzmir Basınının Keriman Halis Hanım'a İlgisi

İzmir basını Keriman Halis'e yakın olmak için büyük bir rekabet içine girmiştir. Rekabet kraliçenin dünya güzellik yarışmasına katıldığı Spa şehrinde başlamıştır. Yeni Asır gazetesi Spa'daki güzellik yarışmasına muhabir gönderen İzmir'deki tek gazete olmuştur⁷². Bu rekabet Keriman Halis'i taşıyan vapur limana yaklaşır yaklaşmaz somutlaşmıştır. Kraliçe İzmir'de bulunan gazetelerin matbaa ve idarehanelerini birer birer ziyaret etmiştir.

Kraliçe Hizmet gazetesinin matbaasını ziyaret ederek burada Zeynel Besim Bey ile görüşmüştür. Görüşmede kraliçe Karşıyaka'ya da davet edilmiştir. Hem kraliçe hem de Halis Bey uygun zamanları olursa Karşıyaka'ya gidebileceklerini belirtmişlerdir. Hizmet gazetesi kraliçenin ziyaretinin matbaalarına bir demet çiçek gibi renk verdiğini belirtmiştir⁷³. Keriman Halis, Yeni Asır matbaasına da bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Ancak bu ziyaret habersiz yapıldığı için gazetenin yöneticileri o sırada matbaada bulunmuyordu. Yeni Asır muhabiri, kraliçe ile yaptığı röportajda kendisini bir kez daha matbaalarında ağırlamak istediklerini dile getirmiştir⁷⁴. Ayrıca Yeni Asır gazetesi edebiyat köşelerinde de dünya güzeline yer vermiştir. Yeni Asır gazetesinde Celal Enver'in kraliçe için kaleme aldığı Türk Güzeline başlıklı şiir yayımlanmıştır⁷⁵:

İrkımın kanı var damarlarımda
Dünyada en güzel elbette sensin
Sen şarktan hızalan rüzgar oldukça

⁷⁰ *Yeni Asır*, 20 Teşrinisani 1932, s. 4.

⁷¹ *Yeni Asır*, 24 Teşrinisani 1932, s. 2.

⁷² Kemalettin Şükrü, "Dünya Güzeli İle Bir Saat", *Yeni Asır*, 17 Teşrinisani 1932, s. 4.

⁷³ *Hizmet*, 17 Teşrinisani 1932, s. 1.

⁷⁴ Kemalettin Şükrü, "Dünya Güzeli İle Bir Saat", *Yeni Asır*, 17 Teşrinisani 1932, s. 4.

⁷⁵ *Yeni Asır*, 17 Teşrinisani 1932, s. 2.

Garpta bir gün değil her gün esensin

İrkımın güzellik eski gururu;
Keriman güzelmiş elbet ki doğru
Dolaş ki şöhretin bugünkü uğru
Yalnız garba değil dünyaya dinsin

Sana biz yurdumla hoş geldin dedik
Seni biz bir bahar kadar bekledik
Biz senin yoluna gönül ekledik
Sen onun üstünde nazla gezensin

Keriman Hanım İzmir basınında çok sayıda habere ve köşe yazısına konu olduğu gibi, karikatüristlere de ilham vermiştir. Hizmet gazetesinde yayımlanan bir karikatürde kadın karakter teyzesine “Erkek değil mi; cinsi batsın. Daha iki gün evvel “nerde Keriman Hanım, nerde sen” demez mi teyzeciğim?” demiştir. Teyzesi ise ona “Halt etmiş... Senin gibisini bulmuş ta bunuyor... yanıtını vermiştir⁷⁶.

İzmir basınında Keriman Halis ile ilgili rekabette Anadolu gazetesi öne çıkmıştır. Çünkü kraliçe İzmir’de bulunduğu sırada Anadolu gazetesi için iki yazı kaleme almıştır. İlk yazısında güzellik yarışmasına katılma sürecinden bahsetmekte ve yarışmaya katılması konusunda çevresinde bulunan kişilerin kendisini teşvik ettiğini belirtmektedir. İzmirli kadınların yarışmaya katılma konusunda ilk günlerde çekinceleri ve korkuları bulunuyordu. Onu en fazla rahatsız eden husus yarışmayı kaybetme ihtimaliydi. Yarışma için Paris’e adımını attığı an, yaptığı işin bir “vatan meselesi” olduğunu gördü. Avrupa’da gördükleri Türk inkılabının değerini daha iyi anlamasına neden oldu. Yazısında bu duruma “Seyahatimde, müsamere ve balolarda, memleketim için, sevgili Gazimizin memleket kadınlığı için yaptığı inkılabın büyüklüğünü takdir ettim.” sözleriyle vurgu yaptı. Avrupa’da bulunduğu sırada, kendisinden sürekli olarak “milli elbise” giymesi istenmiştir. Türkiye’de insanların Avrupalılar gibi giyindiğini anlatmakta zorluk çektiğini belirtmiştir. Onun bu yaşadıkları Avrupa’daki Türk imgesini göstermesi bakımından önemlidir. Keriman Halis bu imgenin değişmesinde önemli bir faktör olmuştur. Keriman Halis yazısında Mustafa Kemal Paşa için “Büyük kurtarıcıyı Türk milletinin başından eksik etmemesini, cenabı haktan temenni ediyorum.” demiştir⁷⁷.

⁷⁶ Hizmet, 25 Teşrinisani 1932, s. 1.

⁷⁷ Keriman Halis, “Güzellerimizden Memleket Vazife Bekliyor”, *Anadolu*, 18 İkinci Teşrin, s. 1.

Keriman Hanım Anadolu gazetesinde yayımlanan ikinci yazısında Avrupa'daki Türk imgesine bir kez daha vurgu yapmıştır. Avrupalıların Türk kadınlarını eski saray kıyafetleriyle, peçeli, altın fesli ve şalvarlı; Türk erkeklerini ise yeniçeri kıyafetli ve palabıyıklı olarak tasavvur ettiklerini belirtmiştir. Ona göre Avrupalılardaki bu algı cehaletin ve önyargının ürünüdür. Bunu en iyi gözlemleyen kişi kendisi olmuştur. Çünkü Paris'ten Brüksel'e geçeceği zaman istasyondaki herkes Türk güzelini görmeyi arzuluyordu. Fakat kimse Keriman Hanım'ın o güzel Türk kadını olacağına ihtimal vermedi. Çünkü bekleyenlerin zihinlerindeki Türk imgesi peçeli bir Türk kadınıydı. Kendisine bile Türk güzelinin nerede olduğunu soranlar olmuştur. Avrupalılar Pierre Loti'nin kitabındaki Türk kadını arıyordu. Fakat Keriman Hanım aradıkları portreden oldukça farklıydı. Keriman Hanım'a Ermeni olduğunu söyleyenler vardı. Bu sözlere babası Halis Bey cevap veriyordu. Keriman Hanım, güzellik yarışması sürecinde kaldığı otelde yarışmaya katılan bütün devletlerin bayraklarının olduğunu fakat Türk bayrağının olmadığını gördü. Yarışmayı kazandıktan sonra halk onun balkona çıkmasını bekliyordu. Fakat o, Türk bayrağı asılmadan balkona çıkmayacağını dile getirdi. Kendisine o şartlarda bayrak tedarik etmenin imkânsız olduğu söylendi. Bunun üzerine babası bir top kumaş getirin kendi bayrağımızı kendimiz yaparız dedi. Beş-on dakika içinde Türk bayrağını yaptılar. Bu bayrağı tutarak Keriman Hanım balkona çıktı ve halkı selamladı. Belçikalılar "Yaşasın Türkiye, yaşasın Gazi" diye bağırıyordu. Keriman Hanım bu söyleme "Yaşasın Belçika yaşasın Sepa" şeklinde karşılık verdi. Akşam yemeğinde yemek masasına feslerin konulduğunu gördü. Avrupalılar hala Türklerin fes taktığını düşünüyordu. Halis Bey, bu durum karşısında Türkiye'de devrimleri anlattı ve Türk halkının Avrupalılardan farklı olmadığını vurguladı. Hatta Türk gazetelerinin Avrupalılarca kolay bir şekilde okunabileceğini çünkü Latin harflerine geçildiğini belirtti. Örnek için göstermeye kalktığı gazetede peçeli bir kadın fotoğrafı vardı. Bu fotoğraf dile getirdikleri bütün tezleri çürütebilirdi. Bundan dolayı bu nüshayı kimse görmeden yok edip, başka bir gazete nüshası gösterdiler. Böylece Türkiye'deki modernleşme serüveni Avrupalılara aktarılmış oldu. Keriman Halis'in ikinci yazısında bütün bu yaşananlar detaylarıyla anlatılmıştır⁷⁸.

⁷⁸ Keriman Halis, "Avrupa'da Türk Kadınlığının Göreceği Hizmet", *Anadolu*, 21 İkinci Teşrin 1932, s. 1.

Ziyaretin Futbola Yansıması: Kraliçe Kupası

Himaye-i Etfal Cemiyeti, fakir çocukların yararına bir futbol maçı düzenlemeyi planlamış ve bu maça güzellik kraliçesini davet etmiştir. Maç lig şampiyonu Altınordu ile şilt şampiyonu İzmirspor arasında gerçekleşecektir. Normalde maçın bir hafta sonra yapılması planlanmıştı. Fakat kraliçenin katılımını sağlamak için maç 18 Kasım tarihine alınmıştır. Kraliçe bu maçta sadece seyirci olmakla kalmayacak, maçın başlangıç vuruşunu yapacaktır. Ayrıca kraliçe adına hazırlanan kupa Keriman Halis tarafından kazanan takıma verilecektir⁷⁹.

18 Kasım günü İzmirliiler İzmirspor-Altınordu maçına büyük ilgi gösterdi. Konak'tan Punta'ya kadar Kordon boyu dolup taşmıştı. İzmirliiler Alsancak stadyumunu tıka basa doldurmuş durumdaydı. Stadyum adeta mahşerden bir numune görünümünü andırıyordu. Büyük maçlarda bile bu kadar kalabalık olmuyordu. Maçın başlamasına iki saat kala stadyum dolmuş durumdaydı. Bileti olmasına rağmen çok sayıda İzmirli dışarıda kalmıştı. Zabıta memurları merdivenlerde insanların geçeceği boşluğu yaratmak için yoğun gayret gösteriyordu. Maça sadece erkekler değil kadınlar da yoğun ilgi gösterdi. Lutr mantolu kadınlar, ipek roblu ve tuvaletli kadınlar, kostüm tayorlu genç kızlar, çarşafli nineler ve şalvarlı köylüler seyirciler arasında bulunuyordu⁸⁰.

Keriman Halis, maç saati yaklaşmasına rağmen henüz stadyuma gelmemişti. Bu durum taraftarların sabırsızlanmasına neden oluyordu. Kraliçenin gecikmesinin nedeni yoğun izdihamdı. Taraftarların yoğun ilgisinden dolayı bir türlü otomobilden inemiyordu. Güç bir şekilde stadyuma girebildi. İzmirliilerin karşısına tam bir sporcu gibi çıktı. Havanın aşırı soğuk olmasına rağmen mantosunu giymemişti. Hızlı bir şekilde yürüyerek kendisine ayrılan locasına geçti. Kendisine üşüyüp üşmediğini soranlara "İnsan binlerce genç ve sıcak samimiyet içinde üşür mü?" yanıtını verdi. Binlerce taraftarın gözlerinin üzerinde olması onu çok heyecanlandırmıştı. Keriman Hanım locasında ayağa kalkarak hem halkı hem de sporcuları selamladı. Erkan-ı Harbiye Reisi Mareşal Fevzi Paşa ve Fahreddin Paşa da orada bulunuyordu. Bu sırada babası İzmirliilere teşekkür konuşması yaptı ve şunları söyledi: "Güzel İzmir'in asil gençleri! Kızım Keriman'a layık olmadığı iltifatı gösterdiğinizden dolayı çok teşekkür ederim. Bu teveccüh ve iltifatlarımızı hiçbir zaman unutmayacağız." Bu sözlerin ardından top sahanın tam ortasına konmuş ve

⁷⁹ *Hizmet*, 18 Teşrinisani 1932 s. 1; *Yeni Asır*, 18 Teşrinisani 1932, s. 1.

⁸⁰ *Yeni Asır*, 20 Teşrinisani 1932, s. 1-2; *Anadolu*, 20 İkinci Teşrin 1932, s. 1.

etrafına sporcular dizilmişti. Keriman Hanım çevik adımlarla giderek topun başına geçti. Para atışını İzmirspor kazandığı için kraliçe İzmirspor'un santrafor mevkiine geçti. Düdük sesiyle birlikte başlama vuruşunu yaptı. Herkes kraliçeden kötü bir başlama vuruşu bekliyordu, fakat sağ ayağıyla güzel bir pas vererek maçı başlattı⁸¹.

Maç sırasında basının kraliçeye ilgisi çok fazlaydı. Fotoğrafçılar sürekli olarak Keriman Hanım'ın fotoğrafını çekmeye çalışıyordu. Bu ilgi eşliğinde devam eden maçın ilk yarısı 1-1'lik eşitlikle bitti. Devre arasında Nebil Bey Himaye-i Etfal adına Keriman Hanım'a çiçek verdi. İkinci yarıda İzmirspor dengeyi bozdu ve maçı 3-1 kazandı. Böylece kraliçenin başlama vuruşunu yaptığı takım olan İzmirspor müsabakayı kazanmış oldu⁸².

Maçın bitiş düdüğünün çalmasını ardından Hacim Muhiddin Bey, Keriman Hanım'ın yanına gelerek "Fırka'ya kadar zahmet etmişsiniz hanımefendi, maalesef bulunamadım, affımı yalvarırım" dedi. Cumhuriyet Halk Fırkası'nın İzmir'deki en yetkin kişilerinden birisinin bu sözleri kraliçeyi duygulandırdı. Bunun ardından Güzellik Kupası'nı "Çok güzel bir oyun oynadınız. Sizi tebrik ederim" diyerek İzmirspor kaptanı Nazmi'ye verdi⁸³.

Himaye-i Etfal cemiyeti maçın ardından "Cemiyetimiz menfaatine Cuma günü yapılan maça şeref vererek çok yüksek bir şefkat ve alaka gösteren Türk ve dünya güzeli Keriman hanımefendiye kimsesiz, hasta memleket yavruları ve heyetimiz namına alenen arzı minnet ve şükran ederiz." demiştir⁸⁴. Kraliçeyi Himaye-i Etfal yararına maça davet etme fikri cemiyetin katibi Nebil Bey'e ait idi. Onun bu fikri sayesinde çok sayıda kimsesiz çocuğa yardım eli uzanmış oldu⁸⁵. Maçı izlemeye ve dünya güzelini görmeye gelen binlerce İzmirli cemiyete büyük bir gelir sağladı⁸⁶.

⁸¹ *Yeni Asır*, 20 Teşrinisani 1932, s. 1-2.

⁸² *Akşam*, 19 Teşrinisani 1932, s. 2; *Hizmet*, 20 Teşrinisani 1932, s. 4; *Vakit*, 20 Teşrinisani 1932, s. 8; *Anadolu*, 20 İkinci Teşrin 1932, s. 1-5.

⁸³ *Yeni Asır*, 20 Teşrinisani 1932, s. 1-2; *Anadolu*, 20 İkinci Teşrin 1932, s. 1-5.

⁸⁴ *Hizmet*, 20 Teşrinisani 1932, s. 2.

⁸⁵ *Anadolu*, 20 İkinci Teşrin 1932, s. 1.

⁸⁶ Derya Genç Acar, *1929-1939 Yıllarında İzmir (Sosyal, Ekonomik ve Gündelik Yaşam)*, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2017, s. 241.

Keriman Halis Hanım'ın Asar-ı Atika Ziyareti

Keriman Hanım 20 Temmuz günü Kemer caddesinde bulunan Asar-ı Atika müzesini ziyaret etti. Onun ziyaret haberini alan pek çok kişi, hem kraliçeyi hem de müzedeki eserleri görmek için müzeye akın etti. Pazar gününün müzenin ücretli günü olması ziyaretçilerin sayısının fazla olmasına engel olmadı⁸⁷. Asar-ı Atika müzesi Aya Vukla Kilisesi'nin Atatürk'ün direktifiyle müzeye dönüştürülmesiyle 1924 hizmet vermeye başlamıştır⁸⁸. Mustafa Kemal Paşa, 3 Şubat 1931 tarihinde bu müzeyi ziyaret etmiş, ziyareti sırasında Eski Çağ Anadolu uygarlıklarına dair eserlerle Türk kültürü arasında bağlantı kurmuştur⁸⁹. Ziyaret defterine "İzmir Asar-ı Atika Müzesi'ni gezdim. Büyük himmet ve dikkatle istifadeli bir hale getirilmiş, memnun oldum." satırlarını yazdı⁹⁰.

Kraliçeyi müze müdürü Kantarağası oğlu Ömer Selahittin Bey karşıladı. Müze müdürü fotoğraf çekimi sırasında "Dünya güzellik kraliçesi; dünya güzellik ilahı Venüs'ün yanında bulunsun" diyerek ve Keriman Hanım'ın mabudesinin o olduğunu söyleyerek kraliçenin güzelliğini mitolojik öğelerle özdeşleştirmiştir. Foça harabelerinde bulunan Roma dönemine ait Afrodit heykelinin yanında kraliçenin fotoğrafı çekilmiştir. Bu heykelin önemli özelliği Reiscumhur Mustafa Kemal Paşa tarafından da ziyaret edilmiş olmasıydı. Mustafa Kemal Paşa, bu heykeli gördüğünde "İşte bir Türk kafası" diyerek uzun uzun tetkil etmiştir. Onun bu söylemi Anadolu'nun yerli halkı ile Türklerin geçmişinin binlerce yıllık kesişimi olduğunu savunan Türk tarih tezinin bir ürünüdür. Mustafa Kemal Paşa'nın heykeli Türk kadınlarına benzetmesinin etkisiyle Ömer Selahittin Bey, Keriman Hanım'ın da bu heykeli andırdığını ve tipik bir yörük kadını olduğunu söylemiştir. Kaşları, burnu, gözleri, elmacık kemikleri ve bütün fiziki özellikleri Türk kadınına andırdığını belirtmiş, Keriman Hanım'ın Antalya Elmalı'daki ya da Aydın'daki yörüklerden farksız "katıksız bir yörük" olduğunu dile getirmiştir. Keriman Hanım kendisine gösterdiği yoğun ilgiden dolayı müze müdürüne teşekkür etmiştir. Kraliçe

⁸⁷ *Yeni Asır*, 21 Teşrinisani 1932, s. 1-2; *Hizmet*, 21 Teşrinisani 1932, s. 1; *Anadolu*, 21 İkinci Teşrin 1932, s. 4.

⁸⁸ Zeynep Mercangöz, "Dinsel Yapılar Mimarisi II: Kiliseler ve Sinagoglar", *İzmir Kent Ansiklopedisi*, C. Mimarlık I, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2013, s. 167-168.

⁸⁹ Ahmet Gürel, *Gazi'nin İzmir Anıları*, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2013, s. 282.

⁹⁰ Necmi Ülker, Vehbi Günay, Latif Daşdemir, *İzmir'in Sevinç Günleri Atatürk'ün İzmir Ziyaretleri*, Ege Üniversitesi, İzmir, 2009, s. 181.

müze ziyaretinin ardından Şerif Remzi Bey ticarethanesine geçerek üzüm-incir işletmesini ziyaret etti⁹¹.

Halis Bey, Şerif Remzi Bey'e yaptıkları ziyaret sırasında kendisine bir teklif sundu. Kraliçe'ye verecekleri incirleri paketleyerek dünyaya tanıtılabileceklerin belirtti. Fakat Şerif Remzi Bey bu teklifi, incir mevsiminin geçtiğini gerekçe göstererek kabul etmedi. Ziyaret sırasında yaşanan bir başka dikkat çekici olay dünya güzelinin tartıya çıkmasıdır. Tartılmadan önce üzerindeki mantosunu, gerdanını, eldivenini çıkararak tartılmıştır. Elli dokuz kilo yedi yüz gram olduğunu görmüştür. Bu ağırlığı kraliçe biraz fazla bulmuş ve üzümüştür. Etrafındaki kişiler ise mevsimin kış olduğunu, üzerindeki kıyafetlerin ağır olduğunu kendisinin elli yedi kilo civarında olacağını belirtmiştir. Bu söylemler onu biraz da olsa rahatlatmıştır⁹².

Dünya Güzellik Kraliçesinin İzmir Güzellik Yarışması'ndaki Etkisi

Keriman Halis Hanım fırsat buldukça İzmir'in farklı bölgelerini de ziyaret etmiştir. 21 Kasım günü Bornova'ya gelerek Ziraat Mektebi'ni gezmiştir⁹³. Sonrasında ise Karşıyaka'da saat 21:30'da kendisi onuruna düzenlenen baloya katılmıştır⁹⁴. Yapmış olduğu ziyaretler İzmir'le sınırlı kalmamıştır. 22 Kasım günü Manisa'ya gitmiştir⁹⁵. Manisa ziyareti sırasında öğle yemeğini sabık baro reisi Hakkı Bey'in evinde yemiştir. Sonrasında Manisa valisi Fuat Bey'i evinde ziyaret etmiştir. Kraliçenin geldiğini duyan Manisalıları valinin binasının önünde toplanmıştır. Valinin evinden ayrıldıktan sonra yapılmakta olan Eskinazi Hastanesi ve Manisa'nın görülmeye değer diğer yerlerini ziyaret etmiştir. Manisalıları Keriman Hanım'ı bir gece şehirlerinde ağırlamak için yoğun ısrarda bulunmuştur. Fakat Keriman Hanım üç-dört ay sonra geri geleceğini söyleyerek Manisa'dan ayrılmıştır. Kendisine Manisa'yı nasıl bulduğunu soran bir muhabire çok memnun kaldığını, özellikle Manisa'nın manzarasını çok beğendiğini söylemiştir⁹⁶.

⁹¹ *Yeni Asır*, 21 Teşrinisani 1932, s. 1-2; *Hizmet*, 21 Teşrinisani 1932, s. 1; *Anadolu*, 21 İkinci Teşrin 1932, s. 4; *Akşam* 24 Teşrinisani 1932, s. 4.

⁹² *Yeni Asır*, 22 Teşrinisani 1932, s. 2.

⁹³ *Anadolu*, 22 İkinci Teşrin 1932, s. 3.

⁹⁴ *Anadolu*, 21 İkinci Teşrin 1932, s. 4.

⁹⁵ *Yeni Asır*, 22 Teşrinisani 1932, s. 2.

⁹⁶ *Anadolu*, 23 İkinci Teşrin 1932, s. 3; *Hizmet*, 23 Teşrinisani 1932, s. 1; *Yeni Asır*, 23 Teşrinisani 1932, s. 2.

Ziyaretin İzmir kamuoyundaki en önemli yansıması İzmir güzellik yarışması düzenlenmesini sağlamasıdır. Keriman Hanım henüz İzmir'den ayrılmadan önce Anadolu gazetesi İzmir'de bir güzellik yarışması düzenlemeye karar vermiş ve bunu okurlarına duyurmuştur. Seçilecek İzmir güzelinin yeni dünya güzeli olacağına dair büyük bir umut vardı⁹⁷. Bu umudu taşıyan kişilerden birisi Keriman Hanım'dı. Kraliçe, Anadolu gazetesinin düzenlediği güzellik yarışmasını "Sizin gazetenizin müsabakasına çok memnun oldum. İki gündür tesadüf ettiğim güzel kızlara iştirak etmelerini söyledim. Sonra size kendi fikrimi söyleyim mi? Eğer İzmir'de benim gördüğüm güzeller müsabakanıza iştirak ederlerse, dünya güzelliğini muhakkak gene biz kazanırız." sözleriyle değerlendirdi⁹⁸. Keriman Hanım'ın bu sözleri İzmirli kızları güzellik yarışmasına katılmak için yüreklendirmiştir⁹⁹.

Keriman Hanım'ın İzmir programı yoğun olmasına rağmen onu göremeyen çok kişi vardı. Bu kişilerden birisi Dr. Abdi Muhtar Bey'dir. Abdi Muhtar Bey, kraliçeye ulaşabilmek için onun İzmir'deki uzaktan akrabalarını kullanmış ve bu sayede kraliçeye görüşmeyi başarmıştır¹⁰⁰. Bu görüşme sırasında Abdi Muhtar Bey kraliçeyle küçük bir hasbihal yapmıştır. Keriman Hanım'a dünyaya bir daha gelse kadın mı yoksa erkek mi olmak isteyeceğini sormuştur. Kraliçe bu soruya verdiği cevapta kadın olmaktan memnun olduğunu dile getirmiştir¹⁰¹.

Keriman Halis Hanım'ın İzmir'de Son Günü

Elhamra Sineması müdüriyeti 23 Kasım akşamı Keriman Hanım'ın katılacağı bir film gösterisi düzenleme kararı almış ve bütün İzmirliiler bu gösterime davet edilmiştir¹⁰². Film gösteriminin gerçekleşeceği ve Kraliçe'nin İzmir'den ayrılmadan önceki son günü oldukça yoğun geçmiştir. Öncelikle sabahtan İzmir Palas Oteli'nde yüz kişilik Amerikan Kız Mektebi öğrencilerini kabul etmiştir. Sonrasında ise yerli malları pazarını ve Akseki Bankası'nı ziyaret etmiştir. Akseki Bankası görevlileri kraliçeye bir buket çiçek ve bir kumbara

⁹⁷ Şekûre Sacit, "İzmir Güzelinin Neden ve Niçin Seçmek Lazımdır", *Anadolu*, 22 İkinci Teşrin 1932, s. 3.

⁹⁸ *Anadolu*, 24 İkinci Teşrin 1932, s. 5.

⁹⁹ Derya Genç Acar, *a.g.t.*, s. 584.

¹⁰⁰ Abdi Muhtar, "Dr. Abdi Muhtar Beyin Gözüyle Dünya Güzeli", *Yeni Asır*, 23 Teşrinisani 1932, s. 1-2.

¹⁰¹ Abdi Muhtar, "Erkek mi Olmak İstersin, Kadın mı?", *Yeni Asır*, s. 1.

¹⁰² *Yeni Asır*, 23 Teşrinisani 1932, s. 2.

hediyeye etmiştir. Bunun ardından Buca'daki Koşu mahalline gitmiş, oradan ayrıldıktan sonra İzmir Kız Lisesi öğrencilerini ağırlamıştır. Buradan Alsancak tütün fabrikasına giderek müdür Halit Bey'in kendisine verdiği çay ziyafetine katılmıştır. Daha sonra ise Karşıyaka'ya geçmiştir. Karşıyakalılar kraliçenin bulunduğu evi adeta kuşatmışlardır. Akşamüstü Elhamra Sineması'ndaki yerini almak üzere Karşıyaka'dan ayrılmıştır¹⁰³.

Keriman Hanım, İzmir'deki son gününde Anadolu gazetesine küçük bir röportaj vermiştir. İzmir'e olan sevgisini "Bilseniz İzmir'i o kadar çok sevdim ki, imkânını bulsam İzmir'den hiç ayrılmazdım. Hele Karşıyaka. Hayatta yegane emelim Karşıyaka'da oturmak ve İzmirli olmaktır. Sonra İzmirli o kadar samimi, o kadar sevimlidir ki, dünyanın başka şehirlerinde ben bu kadar samimiyete tesadüf etmedim." sözleriyle dile getirmiştir¹⁰⁴.

Elhamra Sineması'nda kapasitesinden iki kat fazla insan bulunuyordu. İzmirli Keriman Hanım'ı İzmir'den ayrılmadan önce bir kez daha görmek istemişlerdi. Oturacak yer değil, ayakta duracak yer bile bulmak mümkün değildi. Kraliçe, sinemadaki locasına geçtiği zaman kendisi için çırpılan alkışlar yirmi dakika kadar sürmüştür. Kraliçeye Elhamra adına ve İpekçi kardeşler adına olmak üzere iki buket çiçek takdim edilmiştir¹⁰⁵.

24 Kasım günü Keriman Halis babası ile birlikte otelden ayrılmış ve bir otomobille Pasaport'a gelmiştir. Halkın ilgisi ilk günkü gibi devam ediyordu. Gazetecilerle birlikte römorköre binerek kendisini İstanbul'a götürecek vapura doğru hareket etti. Giderayak İzmir basını ile ilgili değerlendirmeler yapmayı ihmal etmedi. Kendisiyle röportaj yapan çok sayıda gazete olduğunu, fakat kendi ismiyle ilk defa yazılarını Anadolu gazetesinde yayımladığını belirtti. İşte bu nedenle Anadolu gazetesine manevi olarak bağlı olduğunu söyledi. Anadolu gazetesine İstanbul'dan yazı yollamaya devam edeceğini de ekledi. Vapurun içinde kraliçeye ilgi yoğundu. Kamarotların vapurun hareket edeceğini bildirmesi üzerine gazeteciler vapurdan ayrıldılar. Kraliçe güvertede mendil sallayarak ve kendi ifadesiyle "Güzel İzmir'inize gönlümü vererek ayrılıyorum" sözleriyle İzmir'e veda etti¹⁰⁶. İstanbul'a gittikten sonra Cumhuriyet gazetesi muhabirine İzmir halkının ve İzmir basınının kendisine büyük ilgi gösterdiğini

¹⁰³ *Yeni Asır*, 24 Teşrinisani 1932, s. 1-2.

¹⁰⁴ *Anadolu*, 24 İkinci Teşrin 1932, s. 5.

¹⁰⁵ *Yeni Asır*, 24 Teşrinisani 1932, s. 2; *Anadolu*, 24 Teşrinisani 1932, s. 1-5.

¹⁰⁶ *Anadolu*, 25 İkinci Teşrin 1932, s. 1-3.; *Yeni Asır*, 25 Teşrinisani 1932, s. 1.

belirtti. Ayrıca İzmir kızlarını çok güzel bulduğunu söyleyerek yeni Türkiye güzelinin İzmir'den çıkacağını ümit etti¹⁰⁷.

Kraliçe'nin İzmir ziyareti sonrasında yurtdışına çıkacağı uzun süreden beri dile getiriliyordu. Fakat onun yurtdışına ziyaretler düzenleyecek olması bazı eleştirileri beraberinde getirdi. G. Kenan, elde edilen güzellik kraliçesi unvanının bir kişiye değil Türk milletine ait olduğunu ve kraliçenin başındaki güzellik tacının ışığını dünyadan değil ay ve yıldızlı Türk bayrağından aldığını vurgulamıştır. İşte bu gerekçelerle Keriman Hanım'ın yurtdışı seyahatlerini iptal etmesini istemiştir. Güzellik kraliçesi unvanının maddi kazanca dönüştürülmesinin yanlış olduğunu vurgulamıştır. Kraliçeye "bediiyat ve zevk pazarında, senin varlığın için banknotlar, çekler, liralar tavaf etmemeli" diye seslenmiştir. Güzellik kraliçesinin yurtdışı seyahatlerine farklı anlamlar yüklenebileceğini vurgulamıştır¹⁰⁸:

"Sen bir alim değilsin ki; insanlar bir dâhiyi, yüksek bir fen veya fikir adamını görmeye gelsinler..."

Sen bir sanatkar, bir artist değilsin ki, -güzel veya çirkin- sıfatına meclup olanların samimi tezahürlerine maruz kalsan!..

Sen, harikalar yaratmış, kadınlık hayatında inkılaplar husule getirmiş bir idealist değilsin ki; seyircilerin seni yalnız muhakemeleriyle, şuur ve takdirleriyle alkışlasınlar...

Kaşın güzel, boyun, posun, hulasa, güzel kadınlığına ait hevesler, tecessüler vesaireler karşısında bulunuyorsun.

Ne demek istediğimi anlıyorsun tabii..."

Bu sözlerin ardından G. Kenan eğer kraliçenin kendisini seyahatlere kaptırdığı takdirde cambaz kumpanyalarındaki kişiler kadar bile kıymetinin olmayacağını söylemiştir. Kraliçenin seyahatlerini Türkiye sınırları içinde yapmasını ve bunları yaparken de evlenmesini tavsiye etmiştir¹⁰⁹. G. Kenan'ın yazmış olduğu satırlar her ne kadar iyi niyetli bir yaklaşımın ürünü olsa da, Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türk kadınına bakışın hala dar pencereden olduğunu göstermektedir. Türk kadınının seyahat hakkını evliliğe bağlamak, Türk devriminin yarattığı ideal kadın imajı ile bağdaşmamaktadır.

¹⁰⁷ *Cumhuriyet*, 26 Teşrinisani 1932, s. 1-6.

¹⁰⁸ G. Kenan, "Kraliçeyle Hasbihal", *Işık*, 26 Teşrinisani 1932, s. 1-5.

¹⁰⁹ G. Kenan, "Kraliçeyle Hasbihal", *Işık*, 26 Teşrinisani 1932, s. 1-5.

Keriman Hanım İstanbul'a döndükten sonra Eczacı Kemal Kamil yazdığı bir yazıda Zaro Ağa ile Keriman Hanım arasında bir bağ kurmuştur. Her iki isim de İzmir'e ziyaretler gerçekleştirmiş ve İzmir kamuoyunun yakın ilgisiyle karşılaşmıştır. Kemal Kamil Bey, elinden gelse Zaro Ağa ve Keriman Hanım'ı bir araya getireceğini belirtmiştir. Bir yanda dünyanın en yaşlısı olması nedeniyle ilgi odağı olan bir kişinin, diğer yanda ise dünyanın en güzeli olduğu için ilgi odağı olan bir kişinin yan yana bulunmasının fevkalade bir manzara olacağını söylemiştir¹¹⁰.

Sonuç

Bu araştırma kapsamında dünya güzeli seçilen ilk Türk kadını olan Keriman Halis Hanım'ın İzmir kamuoyundaki etkisi incelenmiştir. İzmirli, Keriman Halis Hanım'ın Türkiye güzeli seçilmesini ve bunun ardından Belçika'da dünya güzellik yarışmasında Türkiye'yi temsil etmesini yakından takip etmiştir. İzmir basını, en az İstanbul basını kadar Keriman Halis Hanım'ın elde ettiği başarıya sayfalarında yer vermiştir. Basının bu büyük ilgisi sonucunda İzmirli Keriman Halis Hanım'ı kendi şehirlerinde görmek istemeye başlamıştır.

İzmir için en özel günlerden birisi olan Dokuz Eylül kutlamaları bunun için iyi bir fırsat olduğu düşünülmüştür. Fakat Keriman Halis Hanım çeşitli nedenlerle Dokuz Eylül kutlamalarına katılamamıştır. Onun Dokuz Eylül kutlamalarına katılamamış olması kamuoyunda üzüntüye neden olmuştur. Bu üzüntü 16-24 Kasım 1932 tarihleri arasında dünya güzelinin İzmir'i ziyaret etmesiyle sona ermiştir. İzmirli büyük bir coşkuyla Keriman Halis Hanım'la tanışmıştır.

Dünya güzeli, İzmir'in pek çok bölgesini ziyaret etmiş ve kendisinin onuruna düzenlenen balo ve etkinliklere katılmıştır. Ayrıca gazetelere röportajlar vermiş ve Anadolu gazetesi için kendi kaleminden yazılar kaleme almıştır. Anadolu gazetesi ziyaretin gerçekleştiği dönemde Cumhuriyet Halk Fırkası'nın İzmir'deki en önemli yayın organıydı. Bundan dolayı Keriman Halis Hanım'ın makalelerini Anadolu gazetesinde yayımlaması ayrı bir öneme sahiptir.

¹¹⁰ Kemal Kamil, "Fevkalade Keriman Hanım ve Zaro Ağa", *Anadolu*, 1 Kanunuevvel s. 4.

16-24 Kasım 1932 tarihlerini kapsayan dokuz günlük ziyaret hem Keriman Halis Hanım'ı hem de İzmirlileri oldukça etkilemiş gözükmektedir. Keriman Halis Hanım kendi ifadesiyle en büyük amaçlarından birisinin artık İzmir'de yaşamak olduğunu dile getirmiştir. Kamuoyunda dünya güzeline ilginin bu kadar fazla olması İzmir basınının İzmir güzelini seçmesine öncülük etmiştir. Anadolu gazetesinin önderliğinde İzmir'de bir güzellik yarışması düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. Dünya güzeli Keriman Halis'in İzmir'i ziyaret etmesi, yeni dünya güzelinin İzmir'den çıkması umudunun doğmasına neden olmuştur.

KAYNAKÇA

Gazeteler

Akşam

Anadolu

Cumhuriyet

Hizmet

Işık

Vakit

Yeni Asır

Kitaplar

AKSOY, Yaşar, *Bir Kent Bir İnsan İzmir'in Son Yüzyılı ve S. Ferit Eczacıbaşı'nın Yaşamı ve Anıları*, Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Yayınları, İstanbul, 1986.

ÇAĞLAR, Haluk, *Atatürk'ün İstanbul'daki Faaliyetlerinin Türk Basınındaki Yansımaları (1 Temmuz 1927-10 Kasım 1938)*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2017,

DİKÇEM, Umut Uğur, *İzmir'de 9 Eylül Kutlamaları*, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2012.

GÜREL, Ahmet, *Gazi'nin İzmir Anıları*, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2013.

HUYUGÜZEL, Ö. Faruk, *İzmir'de Edebiyat ve Fikir Hareketleri Üzerine Araştırmaları*, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2004.

KAYIN, Emel, *İzmir Oteller Tarihi*, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2000.

ÜLKER, Necmi; GÜNAY, Vehbi; DAŞDEMİR, Latif, *İzmir'in Sevinç Günleri Atatürk'ün İzmir Ziyaretleri*, Ege Üniversitesi, İzmir, 2009.

Makaleler

MERCANGÖZ, Zeynep, "Dinsel Yapılar Mimarisi II: Kiliseler ve Sinagoglar", *İzmir Kent Ansiklopedisi*, C. Mimarlık I, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir, 2013, ss. 138-185.

ÖZTAMUR, Pınar, "Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Güzellik Yarışmaları ve Feminen Kadın Kimliğinin Kuruluşu", *Toplumsal Tarih*, Sayı: 99 (Mart 2002), ss. 46-53.

YILDIZ, Filiz, "Türkiye'de İlk Güzellik Yarışmaları ve Basının Öncü Rolü: Genç Cumhuriyet'in Asri Güzelleri", *Etkileşim*, Sayı: 4 (Ekim 2019), ss. 66-87.

Tezler

ACAR GENÇ, Derya, *1929-1939 Yıllarında İzmir (Sosyal, Ekonomik ve Gündelik Yaşam)*, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2017.

EKLER

Ek 1 Vakit, 16 Teşrinisani 1932

**Dün İzmire gitti, Ame-
rikaya da gidecek !**

**Sene başı Mısıra gitmesi de kararlaştı.
İzmirde hazırlıklar yapılıyor**

Keriman H. vâpurda
Dünya güzeli Keriman Halls Hanım dün sabah saat on birde kalkan Seyrisefain idaresinin İzmir vapuru ile İzmire hareket etmiştir. Keriman Hanımın annesi ve babası refakat etmektedir.

Keriman H. dün yola çıkarken ..
Dünya güzeli İzmirde Naim palas otelinde kalacak, İzmir belediye-
(Devamı 2 uncu sayısında)

Ek 2 Yeni Asır 17 Teşrinisani 1932

Ek 3 Anadolu, 20 İkinci Teşrin 1932

Dünya Güzeli Ve Cuma Günkü Maç..

**Alsancak Spor Sahası Mağşerden Nümu-
ne İdi - Kraliçe İlk Defa
Topa Vurdu Ve Sonra Oyuna Başlandı..**

Izmirspor (3 - 1) Altınordu'yu Yendi..

Dün Alsancak spor sahası mağşerden bir nümune idi! Hiçbir büyük maç bile bu kadar kalabalık seyirci görmemişti. Sahaya nadiren gelenlerin ve hattâ hiç gelmeyenlerin hesabı yoktu. Bu kalabalık **Abdullahiyah** futbol maçı seyircisi değil, Keriman Halis Hanımı görmeye gelmişti.

otomobile çarptı ve kraliçe bir türlü otomobilden inemedi ve avdet etti.

Oyun saati gelmiş olduğundan değil, fakat kraliçenin sahada arız endam etmemesinden halk sinizliğini bozmadı. Bir aralık hakem dödüğünü ötürerek sahaya çıktı ve takımları davet etti. Evvelâ İzmirsporlular, sonra Altınordulular sa-

Güzelimiz Topa vururken
dan yapılabacağı için oyunu da başlanamıyordu. Nihayet kraliçe güc hal ile stadyonun saha

Ek 4 Anadolu, 21 İkinci Teşrin 1932

Dünya Güzeli Müzede Müze Müdürü, Dünya Güzeli Keriman H.ın Yürük Olduğunu İddia Ediyor..

Şehrimizde bulunmakta olan Türkiye ve Dünya güzellik kraliçesi Keriman Halis Hanım dün öğleden sonra Kemer caddesindeki Âsarîatika müzesini ziyaret etmiştir.

Keriman Halis Hanımın müzeye gideceğini haber alan birçok kimseler müzeye gitmiş ve Dünya güzeli ile birlikte müzeyi gezmişlerdir. Bu suretle hem müzeyi ziyaret ve hem de güzeller güzelini görmek fırsatını elde etmişlerdir.

Keriman Halis Hanım; müze müdürü Kantarağası oğlu Ömer Selâhittin Bey tarafından karşılanmış ve gezdirilmiştir. Ömer Selâhittin Bey; müzedeki eserler hakkında güzel-güzeline izahat vermiştir. Fotoğraf çekileceği sırada müze müdürü Ömer Selâhittin Bey:

— Dünya güzellik kraliçesi;
Dünya güzellik ilâhı Venüsün

dirilirdi o ırktaki aşiret arasına bırakılırsa onlardan olmadığının farkına varılamaz.

Hulâsa, halis bir Türk gü-

Dünya güzelinin yürük olduğunu iddia eden Müze müdürü
Selâhittin Bey